

บทที่ ๔

ภูมิหลังของประวัติศาสตร์สเปน

เด้าโครงเรื่อง

- บรรพบุรุษของชาสเปน
- สมคุรปูนิครั้งที่ ๒
- การเข้าครอบครองสเปนโดยพากโรมัน
- พากลิสิกอธ
- การเข้าครอบครองสเปนโดยพากมุสลิม

สาระสำคัญ

- ลำดับกลุ่มชนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในคาบสมุทรไอบีเรียตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคโบราณ ซึ่งจะประกอบไปด้วย พากไอบีเรียน พากเซลท์ พากพินิเชียน พากกรีก พากคาร์เซจและพากโรมัน
- สมคุรปูนิครั้งที่ ๒ เป็นสมคุรระหว่างพากคาร์เซจกับพากโรมัน เกิดขึ้นในระหว่างปี 218–201 B.C. มีสาเหตุมาจากการแข่งขันกันเพื่อเข้าครอบครองคาบสมุทรไอบีเรีย ซึ่งจะมีผลลบลงด้วยความพ่ายแพ้ของพากคาร์เซจและการเข้าครอบครองคาบสมุทรไอบีเรียโดยพากโรมัน
- การเข้าครอบครองสเปนโดยพากโรมันมีระยะเวลาประมาณ 600 ปี สเปนได้รับเอาอารยธรรมละตินมาใช้และสเปนได้กลายมาเป็นจังหวัดสำคัญที่สุดของอาณาจักรโรมัน ซึ่งตั้งอยู่ภายนอกแหลมอิตาลี
- พากลิสิกอธเป็นกลุ่ม盎格ฤษเยอรมันที่เข้าปล้นกรุงโรม ในปี ค.ศ. 410 ต่อมาได้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในเควนากอลในฐานะพันธมิตรของพากโรมัน มีหน้าที่คุ้ยป่าบ่ารามพากแวนเดลและซูร์ เมื่อถูกพากแฟรงค์รุกราน จึงได้อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในคาบสมุทรไอบีเรีย และได้สร้างสมอารยธรรมในคาบสมุทรไอบีเรียเป็นระยะเวลาประมาณ 300 ปี ในที่สุดก็ต้องสูญเสียอำนาจให้แก่พากมุสลิมที่มาจากการแพรากาเนห์ไปในปี ค.ศ. 711

5. การเข้าครอบครองสเปนโดยพากมุสลิมหรือที่รู้จักกันในนามของพากมัวร์ ทำให้พากคริสตีย์นั้นต้องอพยพขึ้นไปอยู่ทางตอนเหนือของคาบสมุทรไอบีเรีย ดินแดนอัล-แอนดาลุส หรือดินแดนที่ตากอยู่ภายใต้อำนาจของพากมัวร์ ต่อมาก็ได้มีการสถาปนาการปกครองในระบบօบกาหลิบขึ้น เมื่อระบอบกาหลิบถล่มตัวไป ดินแดนอัล-แอนดาลุสก็ได้แตกแยกออกเป็นกลุ่มรัฐๆ ไฟฟ้า หลังจากนั้น อำนาจของพากมัวร์ในคาบสมุทรไอบีเรียก็ค่อย ๆ เสื่อมลง

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

ผู้เรียนจะได้ศึกษาเรื่องที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับ

1. ลักษณะทางการเมืองที่ได้ใช้มาตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงการเป็นอาณาจักร ตั้งแต่สถาปนาอาณาจักรจนถึงการถูกตัดขาด
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและผลของการทางการค้าที่สำคัญ
3. บทบาทการเมืองทางการค้าและศาสนาที่มีต่ออาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นการค้าทางทะเล ทางบก ทางอากาศ รวมถึงการค้าทางการค้าที่มีความต่อเนื่องกันอย่างยาวนาน เช่น การค้าทางทะเลที่สำคัญที่สุด เช่น อาหรับ โปรตุเกส ฝรั่งเศส ฯลฯ
4. ผลกระทบทางการเมืองที่มีต่ออาณาจักร ไม่ว่าจะเป็นอาณาจักร โปรตุเกส ฝรั่งเศส ฯลฯ ปัจจัยทางการเมืองที่สำคัญ เช่น การเมืองแบบเผด็จการ ระบอบราชาธิคุณ ระบอบราชาธิปไตย ระบอบราชาธิปไตย ระบอบราชาธิคุณ ฯลฯ

ความนำ

การศึกษาภูมิหลังของประวัติศาสตร์สเปนก็เพื่อให้นักศึกษาได้ทราบถึงประวัติศาสตร์สเปนตั้งแต่ยุคโบราณเป็นต้นมา โดยเฉพาะการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนผู้ต่าง ๆ ในคาบสมุทรไอบีเรีย ความขัดแย้งระหว่างพวกรัฐเจ้ากับพวกรومันในสเปนจะส่งผลให้พวกรอมันเข้ามาปกครองสเปนเป็นระยะเวลาประมาณหกร้อยปี และในเวลาต่อมาสเปนก็ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรโรมัน การเข้ายึดครองสเปนโดยพากวิลิกอธ ความขัดแย้งระหว่างพากวิลิกอธกับชาวพื้นเมือง ตลอดจนสาเหตุแห่งความเสื่อมของพากวิลิกอธ จะต้องสูญเสียอาณาจักรไปในปี ค.ศ. 711 การเข้ามามีอำนาจของพวกรัฐในสเปนได้ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับพากคริสต์และความขัดแย้งภายในกลุ่มของพวกรัฐด้วยกัน อย่างไรก็ตาม พวกรัฐก็ได้นำเอาทั้งอารยธรรมและความเชื่อถือมาสู่สเปน

ความหมายของคำว่าสเปน

คำว่า "Spain" เป็นคำที่มีรากศัพท์มาจากภาษาฟินิเชียน (Phoenician) ต่อมาพากโรมันได้นำมาประยุกต์ใช้ในรูปพหุพจน์ "Hispaniae" ซึ่งหมายถึงดินแดนทั้งหมดในคาบสมุทรไอบีเรีย (Iberian Peninsula)

ลำดับกลุ่มชนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในคาบสมุทรไอบีเรีย

สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สันนิษฐานกันว่าทวีปยุโรปได้เชื่อมติดกับทวีปแอฟริกาบริเวณคอคอดิบอร์ลatta (Gibraltar Isthmus) ดังนั้น คาบสมุทรไอบีเรียจึงมีลักษณะเป็นสะพานเชื่อมทางบกระหว่างทวีปทั้งสอง เชื่อกันว่ามนุษย์นีอันเดอร์ทัล (Neanderthal) เคยใช้เส้นทางนี้มาก่อน¹

ยุคหินใหม่ (Neolithic Age)

เมื่อประมาณ 3,000 B.C.² บริเวณตอนใต้ของสเปนมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับวัฒนธรรมในยุคก่อนประวัติศาสตร์ของแอฟริกา บริเวณดังกล่าวเป็นจุดแรกที่ถูกกรุดราวนและเข้ามาตั้งถิ่นฐานโดยชนเผ่าไอบีเรียน (Iberians) ซึ่งมีถิ่นกำเนิดในบริเวณตอนเหนือของทวีปแอฟริกา พวคนี้ต่อมาเมื่อประมาณ 1,000 B.C. ก็ได้กลายมาเป็นชนเผ่าที่เด่นที่สุดในคาบสมุทรไอบีเรีย และคาบสมุทรไอบีเรียได้ถูกเรียกตามนามของชนเผ่านี้

¹Harold Livermore, *Collier's Encyclopedia* XXI (1977), 392 B

²B.C. = BEFORE CHRIST คือ ปีก่อนที่พระเยซูคริสต์จะประสูติ

ในสมัยศตวรรษที่ 11 ก่อนคริสตกาล ชนเผ่าพินิเชียน (Phoenicians) ผู้เชี่ยวชาญในการเดินเรือซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่บนชายฝั่งทางภาคตะวันออกของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน (Mediterranean) ได้เดินเรือเข้ามายังคาบสมุทรไอบีเรีย และตั้งอาณานิคมขึ้นบนฝั่งของมหาสมุทรแอตแลนติก ปัจจุบันคือเมืองคาดิซ (Cadiz) ต่อมาพวกพ่อค้าจากเกาะโรดัส (Rhodes) และนครรัฐกรีกอื่น ๆ ก็ได้ติดตามเข้ามาค้าขายในคาบสมุทรไอบีเรียและก็ได้รวมกันก่อตั้งอาณานิคมขึ้นบนฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ต่อมาพวกพ่อค้าชาวกรีกเหล่านี้ได้เดินเรือเข้าไปในมหาสมุทรแอตแลนติกผ่านช่องแคบยิบรอลต้า (Strait of Gibraltar) หรือรู้จักกันในนามของ The Pillars of Hercules เป็นชื่อที่เรียกกันในหมู่ของนักเดินเรือชาวกรีก³

ในตอนปลายศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสตกาล ชนเผ่าเซลต์ (Celts) ได้เริ่มอพยพจากฝรั่งเศสข้ามภูเขาเพรินส์ (Pyrenees) เข้ามาในคาบสมุทรไอบีเรีย พากเซลท์ได้สมกลมกลืนไปกับชนเผ่าไอบีเรียน ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณตอนกลางติดกับตอนเหนือของคาบสมุทร ในเวลาต่อมาการผสมกลมกลืนระหว่างชนเผ่าเซลต์และไอบีเรียนได้ก่อให้เกิดชนเผ่าใหม่ที่เรียกว่า เชลทิเบอเรียนส์ (Celtiberians) ซึ่งจะอาศัยอยู่ในบริเวณภาคตะวันออก บริเวณตอนกลาง และบริเวณชายฝั่งทางตอนเหนือของคาบสมุทรไอบีเรีย

ในช่วงหลังของศตวรรษที่ 3 ก่อนคริสตกาล พวකาร์เซจ⁴ (Cathaginian) ซึ่งอาศัยอยู่บนฝั่งตอนเหนือของทวีปแอฟริกา ได้เริ่มเดินทางเข้าไปจัดตั้งอาณานิคมในคาบสมุทรไอบีเรีย ภายหลังจากที่ต้องสูญเสียซิซิลี (Sicily) แก่พวกรومัน (Romans) ซึ่งเป็นผลมาจากการพ่ายแพ้ในสงครามปูนิครั้งที่ 1 (The First Punic War) ในปี 241 B.C. ต่อมาษามิลการ์ บาร์กา (Hamilcar Barca) ผู้นำชาวคาร์ธากีได้เข้าครอบครองดินแดนในคาบสมุทรไอบีเรียเพื่อทดสอบแกะซิซิลีที่ต้องสูญเสียไป ดินแดนส่วนใหญ่ในคาบสมุทรไอบีเรียได้ถูกยึดครองโดยพวකาร์เซจ ซึ่งเป็นผลมาจากการรุกรานในระหว่างปี 237–228 B.C. และในปี 228 B.C. พวකาร์เซจได้สร้างเมืองบาร์เซลโลนา (Barcelona) ขึ้นบนฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเมืองคาร์ธากีโนวา (Carthago Nova) ปัจจุบันนี้คือเมือง คาร์ต้าจีนา (Cartagena) ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อสามิลการ์ บาร์กา เสียชีวิตในปี 228 B.C. แล้ว ยาสดรูบาล (Hasdrubal) ผู้เป็นหลานได้รับตำแหน่งสืบท่อมา ยาสดรูบาลสามารถขยายอิทธิพลของพวකาร์เซจเข้าครอบครอง

³ Rhea Marsh Smith, Spain : A Modern History (Michigan : The University of Michigan Press, 1965), p. 3.

‘คาร์ธากี (Cathage) เป็นอดีตอาณา尼คมของพวกพินิเชียนส์ที่ตั้งขึ้นบนชายฝั่งตอนเหนือของทวีปแอฟริกาเป็นเมืองที่มีชื่อจากการค้า’

ดินแดนทางตอนใต้ของคาบสมุทรไอบีเรีย เอาไว้ได้เกือบทั้งหมด ความสำเร็จในการยึดดินแดนของพวกราก็ได้ก่อให้เกิดความไม่สงบใจต่อพวกรومันซึ่งกำลังขยายอิทธิพลเข้าไปในภาคใต้ของแคว้นกอล์ (Gaul) ต่อมาราบรุ่นได้ทำสัญญาภักษาสหราชูปала โดยมีสาระสำคัญว่าพวกรากจะจะไม่ขยายอิทธิพลเข้าไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของคาบสมุทรไอบีเรียเกินกว่าเขตที่ ‘แม่น้ำเอบโร’ (Ebro) ไหลผ่าน

汉尼拔 (Hannibal)

เมื่อ汉尼拔 ลูกชายของยาเมลิการ์ บาร์กา ขึ้นครองอำนาจในปี 221 B.C. แม้ว่า อายุจะยังไม่ครบสามสิบปีแต่ด้วยความที่เป็นคนคล่องแฉ่งเป็นผู้มีความสามารถโดดเด่น 汉尼බลคิดว่า ลงความระหว่างคาร์เทจกับโรมันคงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่นจึงได้จัดกองทัพของคาร์เทจขึ้นมาในที่โดยนำชาวพื้นเมือง (Iberians) มาเป็นทหารรับจ้าง (Mercenaries) ส่วนเพวกรอมันผู้ทำหน้าที่เป็นผู้พิทักษ์อาณานิคมของพวกราก ได้เข้ายึดครองเมืองชาแกนเต้ม (Saguntum) อดีตอาณาจิคุมของพวกรากและยังเป็นเมืองป้อมปราการที่สำคัญเพียงเมืองเดียวในเขตอิทธิพลของพวกราก

สงครามปูนิคครั้งที่ 2

ในปี 219 B.C. 汉尼බลได้ยึดเมืองชาแกนเต้มไว้ในอำนาจ พวกรอมันทำการประท้วง แต่ก็ไร้ผล ปีต่อมาคาร์เทจจึงได้ประกาศสงครามกับโรมันตั้งจะเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดสงครามปูนิคครั้งที่ 2 (The Second Punic War) ในระหว่างปี 218-201 B.C. สงครามครั้งนี้ได้ดำเนินไปในดินแดนต่างๆ เช่น คาบสมุทรไอบีเรีย คาบสมุทรอิตาลี และภาคเหนือของแอฟริกา พวกรอมันพยายามที่จะขับไล่พวกรากออกจากคาบสมุทรไอบีเรีย แต่ด้วยความสามารถทางทหารของ汉尼බลและกองทัพคาร์เทจ จึงทำให้กองทัพคาร์เทจสามารถถล่มทีออกเขาเหลลป์ (The Alps) เข้าไปในคาบสมุทรอิตาลี

สกิปิโอ แอฟริกานัส (Scipio Africanus)

ภายใต้การนำของสกิปิโอ ได้รับการสนับสนุนจากชาวพื้นเมืองทำให้กองทัพโรมันสามารถถล่มทีออกเขาเหลลป์ในเขตยึดครองของพวกรากและสามารถยึดเมืองคาร์ทago โนวา ได้ในปี 210 B.C. พ้อถึงปี 206 B.C. สกิปิโอลีก์สามารถขับไล่พวกรากออกจากเมืองคาดิซกลับไปยังแอฟริกาเหนือสำเร็จหลังจากนั้นสกิปิโอลีก์เริ่มขยายอำนาจของสาธารณรัฐโรมัน (Roman Republic) เข้าครอบครองดินแดนทั้งหมดของคาบสมุทรไอบีเรียซึ่งก็ประสบผลสำเร็จค่อนข้างจะสมบูรณ์ในตอนปลายปี 205 B.C. นับแต่นั้นไปโรมันทางประวัติ-

ปัจจุบันคือดินแดนในประเทศฝรั่งเศส

The Carthage-Rome Agreement

‘แม่น้ำเอบโร’มีต้นกำเนิดมาจากภาคตะวันตกเฉียงเหนือของคาบสมุทรไอบีเรีย ไหลลงสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนโดยผ่านเมืองบาร์เซโลนา

ศาสตร์ของสเปนก็จะก้าวเข้าสู่ยุคแห่งความทรงจำซึ่งกินระยะเวลาประมาณ 600 ปี⁸ อารยธรรมของพาการ์เจซึ่งมีตั้งแต่จากการค้าและความมั่นคงทางทหารก็จะถูกแทนที่โดยอารยธรรมโรมัน สเปนได้กลับมาเป็นดินแดนแห่งแรกที่จะถูกผสมก烙มกิล์โดยอารยธรรมโรมันและยังเป็นจังหวัดที่สำคัญที่สุดของสาธารณรัฐโรมัน ซึ่งตั้งอยู่ภายนอกแหลมอิตาลี

กิจกรรมทางดินดีที่ 1

ให้นักศึกษาอ่านบันทึกของพาการ์เจซึ่งมีอยู่ในหนังสือเรียน “โลกครั้งที่ 2”

การแบ่งดินแดนสเปน

พากโรมันแบ่งดินแดนสเปนออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. Farther Hispania ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันตกของแม่น้ำเอโนร์
2. Hither Hispania ซึ่งอยู่ทางภาคตะวันออกของแม่น้ำโรบร์

ดินแดนหัวส่องจะถูกปกครองโดยพรีเตอร์ (Praetors) ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ขึ้นแท่นจากบัญชีพิพากษาของสาธารณรัฐโรมัน ถึงแม้ดินแดนหัวส่องจะมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกันอยู่บ้าง แต่สิ่งที่มีอยู่เหมือนกันคือ ความกระตือรือร้นที่มีต่อพากโรมัน พากโรมันได้กลับมาเป็นผู้ยึดครองสเปนก็เนื่องจากความล้มเหลวที่ต้องการแสวงหาประโยชน์จากหัวส่องและกำลังคนที่สเปนมีอยู่ทำให้พากโรมันต้องถูกต่อต้านอย่างรุนแรงจากชาวพื้นเมือง และได้ก่อให้เกิดสงครามกลางเมืองอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาถึง 200 ปี

การเปลี่ยนแปลงนโยบายของพากโรมัน

แม่พากโรมันต้องการเข้าไปพัฒนาการทำเหมืองแร่เหมือนชาวพื้นเมืองมากเป็นท่าที่รับจ้าง เพื่อจะได้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการยืดครองสเปน แต่ในที่สุดพากโรมันก็เริ่มรู้ว่าแผนการนี้คงจะไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากถูกต่อต้านจากชาวพื้นเมืองและการทำเหมืองแร่นั้นจะต้องอาศัยสถานการณ์ทางการเมืองที่สงบ การต่อต้านอำนาจของพากโรมันเนื่องจากไม่สามารถที่จะต่อสู้กับกองทหารที่มีประสิทธิภาพในการรบได้อย่างซึ่ง ๆ หน้า แต่ด้วยความได้เปรียบในความชำนาญทางภูมิประเทศจึงทำให้ชาวพื้นเมืองหันมาต่อสู้ด้วยยุทธวิธีส่งคุณภูเขาใจ (Guerrilla)

⁸พากโรมันยกครองสเปนตั้งแต่ปี 205 B.C. – ค.ศ. 410

Warfare) จึงเป็นการยกที่พากโรมันจะทำการปราบปราม แต่ภายหลังจากปี 181 B.C. ไปแล้ว พากโรมันก็ได้เปลี่ยนยุทธวิธีหันมาใช้นโยบายที่โอนอ่อนต่อชาวพื้นเมือง ซึ่งก็มีผลทำให้ชาวพื้นเมืองเริ่มยอมรับในอำนาจของพากโรมันมากขึ้น แต่ความสงบสุขก็เป็นอยู่เพียงชั่วคราว เมื่อกองทหารโรมันหันกลับมาใช้วิธีการรุนแรงต่อชาวพื้นเมืองอีกรึ้ง จะส่งผลให้เกิดการกบฏขึ้น ในปี 153 B.C.

จูเลียส ซีซาร์ (Julius Caesar)

บุคคลผู้ประสบผลลัพธ์เรื่องในการปกครองสเปน ได้แก่ จูเลียส ซีซาร์ ผู้รับภาระในการปราบปรามความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในสเปน ซีซาร์ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากชาวพื้นเมือง ทั้งนี้ ก็เนื่องจากนโยบายลดการเก็บภาษีที่นำมายใช้ในสเปน

ต่อมาก็ตาม ป้อม佩ย์ (Pompey) และแครสซุส (Crassus) ได้รวมตัวเป็นไตรพันธมิตร ครั้งที่ 1 (The First Triumvirate) เพื่อบำบัดความไม่สงบที่เกิดขึ้นในกรุงโรม หลังจากนั้น ก็ได้มีการแบ่งเขตการปกครองขึ้นภายในสาธารณรัฐโรมัน โดยป้อม佩ย์ได้ปกครองสเปน ซีซาร์ได้รับแคว้นกอลเป็นส่วนแบ่งแต่ภายหลังจากที่แครสซุสถูกฆ่าตาย ก็ได้เกิดความชัดเจ้งระหว่างป้อม佩ย์กับซีซาร์ โดยซีซาร์ได้ยาตราหัวพเข้าไปปราบกองทัพของป้อม佩ย์ในสเปน และตั้งแต่ปี 45 B.C. เป็นต้นมา ซีซาร์ก็ได้กล้ายเป็นผู้มีอำนาจแต่เพียงผู้เดียวในสาธารณรัฐโรมัน

ออกัสตัส ซีซาร์ (Augustus Caesar)

เมื่อซีซาร์ถูกกลบอุ้งหารในปี 43 B.C. ออคเตเวียน (Octavian) ผู้เป็นหัวหน้าและบุตรบุญธรรมของซีซาร์ สามารถปราบความวุ่นวายที่เกิดขึ้นในสาธารณรัฐโรมัน หลังจากนั้น ก็ได้ยกเลิกการปกครองในระบบท้องถิ่น ทำการสถาปนา atan เองขึ้นเป็นจักรพรรดิ จากนั้นก็หันมาปราบปรามความวุ่นวายและนำความสงบสุขมาสู่สเปน พากโรมันได้หันมาพัฒนาสเปนหันมาด้านการทำเหมืองแร่ การค้า และการเกษตรกรรม ชาวพื้นเมืองเริ่มยอมรับสถาบันและขนบธรรมเนียมประเพณีของพากโรมัน จนในที่สุดชาวพื้นเมืองก็ได้กล้ายมาเป็นชาวละติน (Latin) โดยการยอมรับภาษาและวัฒนธรรมของพากโรมัน และสเปนก็ได้กล้ายมาเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมละตินในเวลาต่อมา⁷

แอนดาลูเซีย (Andalusia)

ในตอนคริสต์ศตวรรษที่ 1 แห่งคริสต์กาล ตินเดนแอนดาลูเซีย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของสเปน ได้เริ่มถูกเปลี่ยนให้หันมารับอารยธรรมโรมัน (Romanization) มาจาก ภาษาลิโน่ ฯ หายไป การสร้างถนนเพื่อใช้เดินทางติดต่อในภาคสมุทรไอบีเรียโดยพากโรมันทำให้ชาวพื้นเมืองที่อาศัยอยู่บริเวณตอนในของภาคสมุทรต้องทำลัญญาสงบศึกกับพากโรมันหรือถ้าไม่ใช่วิธีการดังกล่าวก็ต้องอพยพเพื่อหาที่อยู่ใหม่ ในเวลาต่อมา แอนดาลูเซีย ได้กล้ายมาเป็นตินเดนที่รับเอาอารยธรรม

⁷Smith, Spain : A Modern History, p.3-10.

โรมันได้มากที่สุด บุคคลที่มีชื่อเสียงของอาณาจักรโรมันที่มาจากการบริเวณดังกล่าว ได้แก่ จักรพรรดิทราจัน (Trajan) จักรพรรดิยาเครียน (Hadrian) รวมทั้งนักเขียนที่สำคัญ ๆ เช่น ตรากูลเซเนกา (The Senecas) มาร์ตี้ล (Martial) คвинติเลียน (Quintilian) และลูแคน (Lucan) เมืองและสิ่งก่อสร้างที่สำคัญของพากโรมันในสเปน

เมืองสำคัญ ๆ ที่พากโรมันสร้างไว้ในสเปน ได้แก่ ทาร์ราโค (Tarraco ปัจจุบันคือ Tarragona) ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเมืองบาร์เซโลนา อิตาลิกา (Italica) ตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับเมืองเซวิลล์ (Seville) อีเมอริตา (Emerita ปัจจุบันคือ Merida) ตั้งอยู่ตอนกลางค่อนไปทางใต้ของสเปน นอกจากนี้ พากโรมันยังได้สร้างสิ่งก่อสร้างที่สำคัญอื่น ๆ อีก เช่น อนุสาวรีย์ (Statue) สังเวียนการต่อสู้ (Arena) โรงละคร (Theater) สนามแข่งรถ (Hippodrome) สะพาน (Bridge) คลองส่งน้ำ (Aqueduct) และท่าเรือ เป็นต้น สิ่งก่อสร้างเหล่านี้จะเหลือปรากฏอยู่ในดินแดนแอนดาลูเซียเป็นจำนวนมาก แอนดาลูเซียยังเป็นดินแดนที่มีร่องรอยจากผลิตภัณฑ์ด้านเกษตรกรรม เช่น มะกอก (Olive) อยุ่ และข้าวสาลี เป็นต้น¹⁰

กิจกรรมการเรียนรู้ ๒

ให้นักศึกษาหาข้อมูลก่างประเทศที่มีความหลากหลายทางภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญา

คริสต์ศาสนา

ในสมัยการปกครองของโรมัน พิธีกรรมทางศาสนาและเทพเจ้าของชาโรมันได้ถูกนำเข้ามาเผยแพร่ในคาบสมุทรไอบีเรียในลักษณะที่เน้นถึงพิธีกรรมและการแสดงออกซึ่งความจงรักภักดีต่ออาณาจักรโรมัน อิทธิพลของคริสต์ศาสนาเริ่มแพร่ขยายเข้ามายังระยะที่อาณาจักรโรมันเริ่มจะเสื่อม¹¹

คริสต์ศาสนาในสเปน

คริสต์ศาสนาเริ่มเผยแพร่เข้ามายังสเปนในตอนคริสต์ศตวรรษที่ 2 โดยผ่านทางแอนดาลูเซียซึ่งเป็นดินแดนที่มีพากยิว (Jew) อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาในสมัยศตวรรษที่ 3 ก็ได้เกิดชุมชนคริสต์เตียนปราภูมิขึ้นภายในบริเวณเมืองใหญ่ ๆ ของสเปน ในระยะนี้ได้มี

¹⁰Livermore, Collier's Encyclopedia, 393. มะกอกและอยุ่ ถูกนำเข้ามาปักฐานในคาบสมุทรไอบีเรียโดยชาวกรีกเมื่อประมาณศตวรรษที่ 7 B.C.

¹¹Smith, Spain : A Modern History, p. 11.

การปราบปรามพากคริสเตียน (Persecution) ซึ่งถือเป็นพากนอกกฎหมายของสังคมโรมันอย่างไรก็ตาม พากคริสเตียนได้มีการรวมกลุ่มกันเป็นอย่างดีภายในสเปน

เมื่อเห็นว่าการปราบปรามพากคริสเตียนเป็นไปอย่างไม่ได้ผล รวมทั้งศาสนาริสเตียน ก็ได้เผยแพร่ออกไก่ปอกอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นการเอาใจคนส่วนใหญ่ ในปี ค.ศ. 312 จักรพรรดิคอนสแตนเติน (Constantin) จึงได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสเตียน และปีต่อมาพระองค์ได้ออกคำประกาศแห่งเมืองมิลัน (Edict of Milan) อนุญาตให้คริสต์ศาสนาย้ายประเทศในอาณาจักรโรมันได้อย่างเสรี¹²

กิจกรรมการเรียนที่ ๓

ให้นักศึกษาส่งเด็กผู้คนที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในแคนาดาหรือในรีบูติกส์แล้วยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคโบราณ

วิสิกอธ (Visigoths)

อาณาจักรโรมันได้ต่อสู้กับกลุ่มนารายชน (Barbarian Tribes) มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน พากโรมันได้เคยนำอาแพกนี้มาใช้ประโยชน์ทางด้านแรงงานและการทหาร ต่อมากองนารายชน เริ่มเข้มแข็งขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่พากโรมันค่อยๆ เสื่อมลง เพราะการแยกกันขึ้นเป็นใหญ่ภายในอาณาจักรโดยกลุ่มนารายหนารจนก่อให้เกิดสงครามกลางเมือง ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจของอาณาจักรโรมัน

ในปี ค.ศ. 410 พากวิสิกอธ ซึ่งเป็นกองนารายชนแห่งโรมัน (Germanic Tribe) ได้เข้าปล้นกรุงโรม ในขณะที่นารายชนกลุ่มอื่นๆ เช่น พากแวนเดล (Vandals) และชูวี (Suevi) ได้รุกร้ำมแหน่ไว้ในเข้าปล้นสมมภ์ในแคนวันกอลและได้รุกร้ำไว้ตั้งถิ่นฐานในสเปน พากโรมันได้ว่าจ้างพากวิสิกอธให้เข้าไปพื้นฟูและรักษาความสงบในสเปนโดยได้มอบดินแดนเซพติมานี (Septimania) หรืออคอธิกออล (Gothic Gaul) ซึ่งอยู่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของฝรั่งเศสเป็นการตอบแทน ต่อมากวิสิกอธสามารถปราบปรามพากแวนเดลได้สำเร็จ ในปี ค.ศ. 456 พากวิสิกอธ ซึ่งชนะได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแคนวันกอลก็ได้ถูกเรียกให้เป็นรากฐานความสงบในสเปนอีกครั้งในฐานะพันธมิตร

¹²Marvin Perry, et al., *Western Civilization* (Vol. I, Boston : Houghton Mifflin Company, 1985), p. 162.

ของอาณาจักรโรมันเพื่อปราบปรามพากซูรี ต่อมาในปี ค.ศ. 468 อุริค (Euric) หัวหน้าพากวิสิกอธได้เข้าไปตั้งถิ่นฐานในบริเวณตอนเหนือของสเปนและก็ได้สถาปนาตนเองขึ้นเป็นกษัตริย์

ปัญหาศาสนา

พากวิสิกอธได้หันมานับถือคริสต์ศาสนาในภายใต้การเรียน (Arian Christianity) ซึ่งเป็นนิกายที่ไม่ได้รับการยอมรับจากพากคริสต์เดียนนิกายอื่น ๆ นิกายดังกล่าวได้ถูกประณามว่าเป็นพากนอกริเต (Heresy) ซึ่งเป็นผลจากการประชุมทางศาสนาที่เมืองไนเซีย (Council of Nicaea) ในปี ค.ศ. 325 หลังจากที่พากวิสิกอธเข้าไปตั้งถิ่นฐานในสเปน ต่อมาจึงได้จัดให้มีการแบ่งชนชั้นทาง สังคมขึ้น โดยการยักสถานภาพของพากวิสิกอธขึ้นเป็นชนชั้นทูนนาง (Noble Caste) เพื่อให้มีความแตกต่างไปจากชาวพื้นเมืองเดิม (Hispano-Romans) ซึ่งส่วนใหญ่จะนับถือคริสต์ศาสนาในภายภาคทดลอง (Catholico) พากวิสิกอธยังได้ยึดินแดน คาสติล (Castile) และเลออน (Leon) โดยการส่งข้าหลวงไปปกครอง ทั้งยังได้มีการสร้างป้อมปราการขึ้นในบริเวณตอนใต้ของสเปนซึ่งเป็นถิ่นที่อยู่ของพากภาคทดลอง จักรพรรดิจัลติเนียน (Justinian) แห่งอาณาจักรโรมันตะวันออก (Eastern Roman Empire) จึงได้ชูคุณคามเพื่อให้พากวิสิกอธปลดปล่อยพากภาคทดลอง พากวิสิกอธต้องยอมประนีประนอมกับองค์จักรพรรดิโดยยกดินแดนในภาคตะวันออกให้เป็นอาณาจักรสเปนให้อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรโรมันตะวันออก

โภแลโดเมืองหลวงของพากวิสิกอธ

เมื่อครั้งที่พากวิสิกอธตั้งถิ่นฐานอยู่ทางตอนใต้ของแคว้นกอลในฐานะพันธมิตรของอาณาจักรโรมัน ได้มีการสถาปนาทูลูส (Toulouse) ขึ้นเป็นเมืองหลวง ภายหลังจากที่สามารถกำจัดอำนาจของพากแวนเดลและชูริจากดินแดนสเปนได้สำเร็จแล้ว อาณาจักรของพากวิสิกอธในแคว้นกอลก็ได้รับการคุ้มครองจากชาติฝ่ายแฟรงค์ (Franks) ส่งผลให้พากวิสิกอธต้องอพยพข้ามเทือกเขาเพรินสเข้ามาตั้งถิ่นฐานในสเปน อาทานากิล (Athanagild) กษัตริย์วิสิกอธผู้ครองบัลลังก์ในระหว่างปี ค.ศ. 554–567 สามารถยึดเมืองเซวิลล์ (Seville) ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของสเปนคืนมาจากพากโรมันตะวันออก กษัตริย์วิสิกอธองค์ต่อมาคือ ลีโอวิกิล (Leovigild) ทรงยึดเมืองคอร์โดบา (Cordoba) จากอาณาจักรโรมันตะวันออกได้ในปี ค.ศ. 572 และทรงสถาปนาโภแลโด (Toledo) ขึ้นเป็นเมืองหลวงในปี ค.ศ. 584 พระองค์ยังได้ปราบปรามชาติที่อาศัยอยู่ทางตอนเหนือของสเปนให้เข้ามาอยู่ภายใต้พระราชอำนาจ หลังจากนั้น พระองค์จึงได้ทรงปฏิรูปกฎหมายเพื่อเป็นการเอาใจแก่พากภาคทดลองที่อยู่ทางตอนใต้ของสเปนอีกด้วย พระเจ้าลีโอวิกิลยังได้ทรงพยายามที่จะเปลี่ยนประเพณีบรรดาของพากวิสิกอธจากวิธีการคัดเลือกบุคคลขึ้นดำรงตำแหน่งกษัตริย์มาเป็นวิธีการลีบสันตติวงศ์

พากวิสิกอธันแนบถือนิกายคาಥอลิก

ในระยะเวลาที่พากโรมันตะวันออกเข้ามามีอิทธิพลในบริเวณตอนใต้ของสเปนโดยเฉพาะในเขตแอนดาลูเซียนั้น อิทธิพลของพากคาಥอลิกและวัฒนธรรมโรมันก็ได้รับการพื้นฟูขึ้นมาใหม่ ภายใต้การนำของพระนิกายคาಥอลิก 2 รูป คือ เชนต์เลอันเดอร์ (St. Leander) และ เชนต์ไอซิดอร์ (St. Isidore) เชนต์เลอันเดอร์เป็นผู้เปลี่ยนศาสนาให้พระราชโอรสของพระเจ้าลีโววิกิล ผู้ซึ่งต่อมาคือ กษัตริย์เศคคาเรด (Reccared ค.ศ. 586–601) ผู้ครองราชย์ต่อจากพระราชนิปิตาโดยพระองค์ได้ทรงเปลี่ยนนามบaptism ให้เป็นนิกายคาಥอลิกในปี ค.ศ. 587 และพระองค์ยังได้ทรงสนับสนุนพากพระนิกายแօเรียนให้หันมาบaptism ให้เป็นนิกายคาಥอลิกในปี ค.ศ. 587 และพระองค์ยังได้ทรงสนับสนุนพากพระนิกายแօเรียนให้หันมาบaptism ให้เป็นนิกายคาಥอลิกในปี ค.ศ. 587 เมื่อพระเจ้าเ rekca เดลสินพระชนม์ ในปี ค.ศ. 601 ก็ได้เกิดปฏิกริยาต่อต้านการเปลี่ยนศาสนาจากพากที่หันมาบaptism ให้เป็นนิกายแօเรียนโดยจะนำมาซึ่งการสิ้นสุดราชวงศ์กษัตริย์เชื้อสายของพระเจ้าลีโววิกิลอย่างไรก็ตาม ในปี ค.ศ. 612 พากคาಥอลิกสามารถสนับสนุนให้พระเจ้าซีเซบุส (Sisebut ค.ศ. 612–621) ขึ้นครองบัลลังก์ได้สำเร็จ หลังจากนั้นเป็นต้นมาคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาಥอลิก (Roman Catholic) ก็เริ่มขยายอิทธิพลเข้าครอบงำนิกายแօเรียนภายในอาณาจักรวิสิกอธสเปน

ความแตกแยกทางสังคม

กษัตริย์องค์ต่อมาคือ พระเจ้าสวินทิล่า (Swinthila ค.ศ. 621–631) ทรงเป็นกษัตริย์วิสิกอธองค์แรกที่ประสบผลสำเร็จในการขยายพระราชอำนาจในการปกครองออกไปทั่วดินแดนสเปน พระองค์ได้รับการจิมม์มานเน็ต (Anointed) จากเชนต์ไอซิดอร์ (St. Isidore) ในสมัยนี้คุณยักษางทางศาสนาของพากคาಥอลิกได้ถูกจัดตั้งขึ้นที่เมืองโทเลโด ซึ่งเป็นเมืองหลวงของพากวิสิกอธอย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการมรณภาพของเชนต์ไอซิดอร์ ในปี ค.ศ. 636 แล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาจักร (Church) และอาณาจักร (State) ก็เริ่มเสื่อมลง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลกระทบโดยต่อเนื่องในการที่จะคงไว้ซึ่งระบบของการสืบสันตติวงศ์ของกษัตริย์วิสิกอธ นอกจากนี้还有การสืบสันตติวงศ์แล้วปัญหาที่เรื้อรังมาตั้งแต่แรกที่พากวิสิกอธรุกเข้ามาตั้งถิ่นฐานในสเปนคือ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้ปกครองผู้นิยมความรุนแรงแบบทหารและการใช้ชีวิตในแบบชนบทกับชนพื้นเมืองเดิม (Hispano-Romans) ผู้รักความสงบและใช้ชีวิตแบบสังคมเมือง ในรัชสมัยของ พระเจ้าเรคเชสวินท์ (Recceswind ค.ศ. 653–672) ได้ทรงออกกฎหมายเพื่อกำจัดความไม่เท่าเทียมกันทางสังคมที่ยังคงเหลืออยู่ ระหว่างพากวิสิกอธ กับชาวพื้นเมือง อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่พระองค์สิ้นพระชนม์ในปี ค.ศ. 672 แล้ว การต่อสู้ระหว่างชนสองกลุ่มนี้ยังดำเนินอยู่จนกระทั่งอำนาจของพากวิสิกอธได้หมดไปจากสเปนในปี ค.ศ. 711

มุสลิมยึดครองสเปน

ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นภายในราชสำนักวิสิกอธคือ ปัญหาการสืบสันตติวงศ์ โดยที่กษั

การสืบสันตติวงศ์ของพวกวิลิกอร์ได้ระบุให้มีการเลือกตั้งเพื่อที่จะหาบุคคลขึ้นดำรงตำแหน่ง กษัตริย์โดยไม่ให้มีการสืบทอดตำแหน่งผ่านทางสายโลหิต แต่ในทางปฏิบัติแล้วมักจะมีการละเลยกันอยู่ข้างหน้าอยู่เสมอ ซึ่งจะมีผลทำให้อาณานิจกรวิกอธชาดความเป็นเอกภาพเรื่อยมา

ปัญหาเกิดขึ้นในรัชสมัยของพระเจ้าวิทติชา (Wittiza ค.ศ. 700-709) โดยที่พระองค์ได้ทรงสถาปนาเจ้าชายอาชิลา (Achila) พระราชโอรสของคิงไฮญ์ให้ครองราชย์ร่วมกับพระองค์โดยหวังว่าเมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ไปแล้วเจ้าชายอาชิลา ก็จะได้ครองบัลลังก์สืบท่อมา เมื่อพระองค์สิ้นพระชนม์ในปี ค.ศ. 709 ภายในราชสำนักได้เกิดความแตกแยกเนื่องจากปัญหาการสืบสันตติวงศ์ โดยชุนนางส่วนใหญ่ได้เลือกเจ้าชายโรเดอริก (Roderick, Duke of Betica) ขึ้นเป็นกษัตริย์ ทางฝ่ายเจ้าชายอาชิลาผู้สูญเสียอำนาจจึงได้ขอความช่วยเหลือจากพวkmawร์ที่อยู่ในแคว้นกาลัง แต่ปรากฏว่าเมื่อพวkmawร์ได้รับชัยชนะแล้วก็ไม่ยอมถอนตัวออกจากสเปน ซึ่งจะมีผลทำให้สเปนต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของพวkmawร์เป็นเวลากว่า 700 ปี¹³

กิจกรรมการศึกษา

ให้นักเรียนนำรายวิชาที่สนใจมาลงนามลงบนกระดาษที่เตรียมไว้ ตามที่ต้องการ
ใบอนุญาติเข้าเรียน

การขยายอำนาจของพวkmawลิม

ภายในระยะเวลาประมาณหนึ่งร้อยปีภายหลังจากการสิ้นพระชนม์ของพระนบี มุหัมมัด (Muhammad) ในปี ค.ศ. 632 แล้ว ศาสนาอิสลาม (Islam) ซึ่งมีถิ่นกำเนิดในคาบสมุทรอา拉บีย (Arabia) ก็แพร่ขยายออกไปอย่างรวดเร็ว ในตอนกลางของศตวรรษที่ 7 พวkmawลิม (Muslim) ได้เข้ายึดครองดินแดนทางภาคตะวันตกของแคว้นกาลัง ทำให้พวkmawเบอร์เบอร์ (Berber) ซึ่งเป็นชนเผ่าพื้นเมืองต้องหันมายอมรับอำนาจของพวkmawาหรับ (Arab) และได้เปลี่ยนนามบดีอีกครั้งเป็นอิสลาม

ภายในเมืองคูต้า (Ceuta) ซึ่งเป็นเมืองท่าเหนืออสุดของแคว้นกาลัง อยู่ตรงข้ามกับดินแดนสเปนในขณะนั้นอยู่ภายใต้การปกครองของเคนันต์จูลีเยน (Count Julian) ผู้ต่อต้านอำนาจ

¹³P.E. Russell, *Spain : A Companion to Spanish Studies* (London : Methuen & Co. Ltd., 1973), p. 42.

พระเจ้าโรเดอริค กษัตริยองค์ใหม่ของพากวิสิโกธ ต่อมานี้เจ้าชายอาชิลาได้เสด็จลี้ภัยมายังเมืองคูต้า เคาน์จูเลียนเจิงได้ขอความช่วยเหลือไปยังพากมัวร์¹⁴

ในปี ค.ศ. 710 กองทัพมัวร์จำนวนประมาณ 400 คน ได้ยกพลเข้าไปในสเปนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการสำรวจดินแดน ในปี ค.ศ. 711 กองทัพมัวร์ภายใต้การนำของทาเริก (Tariq) ซึ่งประกอบไปด้วยพากอาหารับ และเบอร์เบอร์ ได้ยกข้ามไปยังแผ่นดินสเปน และมีชัยเหนือกองทัพวิสิโกธโดยพระเจ้าโรเดอริคได้สิ้นพระชนม์ในสนามรบ

พากมัวร์ได้รับความร่วมมือจากพากยิว

ความพ่ายแพ้ของพากวิสิโกธที่มีต่อพากมัวร์ นอกจากจะมีสาเหตุมาจากการแตกแยกภายในกลุ่มของพากวิสิโกธเองแล้ว พากยิวยังมีส่วนเป็นอย่างมากในสังคมครั้งนี้ เพราะพากยิวซึ่งส่วนใหญ่อาศัยอยู่ทางใต้ของสเปนได้ให้ความร่วมมือแก่พากมัวร์ ทั้งนี้ สาเหตุก็เนื่องมาจากความไม่พอใจที่ถูกปกครองอย่างกดขี่จากพากวิสิโกธ ดังตัวอย่างเท่านี้ในปี ค.ศ. 693 พากยิวถูกห้ามไม่ให้ทำการค้าขาย นอกจากนี้ ยังได้ถูกบังคับให้เปลี่ยนศาสนาและถูกห้ามทำพิธีแต่งงานตามหลักศาสนาของพากยิว (Judaism) ดังนั้น เมื่อพากมัวร์รุกร้าวเข้าไปในสเปนพากยิวจึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะคิดว่าพากมัวร์จะมาปลดปล่อยพากยิวจากการกดดันของพากวิสิโกธ¹⁵

การรบที่เมืองดูร

หลังจากที่พากมัวร์ได้รับชัยชนะต่อ กษัตริย์โรเดอริคแล้วด้วยปัจจัยทางถนนที่พากโรมันสร้างไว้เป็นอย่างดี จึงทำให้พากมัวร์เคลื่อนทัพได้อย่างรวดเร็ว สามารถยึดเมืองต่าง ๆ ของพากวิสิโกธได้สำเร็จ ในเวลาต่อมาเมืองหลวงโกลเดก์ตกอยู่ภายใต้อำนาจของพากมัวร์ หลังจากนั้น พากมัวร์ก็ได้ยกเมืองคอร์โดบาขึ้นเป็นเมืองหลวง และได้ขยายอำนาจขึ้นมาเทียบเท่ากษัตริย์สเปนในแคว้นกอล แต่ก็ต้องพ่ายแพ้แก่พากแฟรงค์ที่เมืองทูร์ (Tours) ภายใต้การนำของชาลส์มาร์เตล (Charles Martel) ในปี ค.ศ. 732 ทำให้พากมัวร์ต้องถอยกลับไปตั้งมั่นอยู่ในสเปน

การแบ่งเขตอิทธิพลในสเปน

พากมัวร์กลุ่มนี้ใหญ่ที่ยกกองทัพเข้าสู่กรานสเปน คือ พากเบอร์เบอร์ แห่งแอฟริกาเหนือ แต่กลุ่มที่ได้รับผลประโยชน์จากการยึดครองในครั้งนี้กลับกลายเป็นพากขุนนางอาหารับ ซึ่งได้

¹⁴ ประวัติศาสตร์สเปนเรียกพากมุสลิมว่าพากมัวร์ (Moors) เมื่อจากมีบางกลุ่มเป็นชาวมอร็อกโค (Moroccans)

¹⁵ Russell, Spain : A Companion to Spanish Studies, p. 42.

ครอบครองทั้งเมืองและที่ดินโดยเฉพาะในบริเวณตอนใต้ของสเปน¹⁶ นอกจากนี้ พากขุนนาง อาหรับยังได้นำเอาที่ดินที่ยึดมาจากพากคริสต์ยังออกเจ้าจ่ายให้แก่กลุ่มบริการที่ร่วมยึดครองสเปน พากเบอร์เบอร์ส่วนใหญ่จะยึดครองบริเวณทุ่งเลี้ยงสัตว์ (Pastoral Areas) ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางของสเปน พากมัวร์ที่เข้ามายึดครองสเปนยังประกอบไปด้วยกลุ่มชนหลายเชื้อชาติ ท้ายʌเพาพันธุ์ซึ่งในที่สุดก็ได้นำไปสู่ความยุ่งยากในการทำสังคมและเชิงอำนาจในหมู่ของพากมัวร์ด้วยกันเอง โดยพากอาหรับจะมีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองคอร์โดบา ทำให้สามารถควบคุมและมีอิทธิพลอยู่ในบริเวณตอนใต้และภาคตะวันออกของสเปน ดินแดนสเปนส่วนที่เป็นอิสระไม่เข้าต่อพากมัวร์ ได้แก่เดินแดนทางตอนเหนือ เช่น แคว้นบาสก์ (Basque) และอาณาจักรแอสตูเรียส และเลโอง (Kingdom of the Asturias and Leon) ซึ่งเป็นศูนย์กลางการลี้ภัยของพากวิลิกอซ

อับเดลราษฎน (Abd-Al-Rahman)

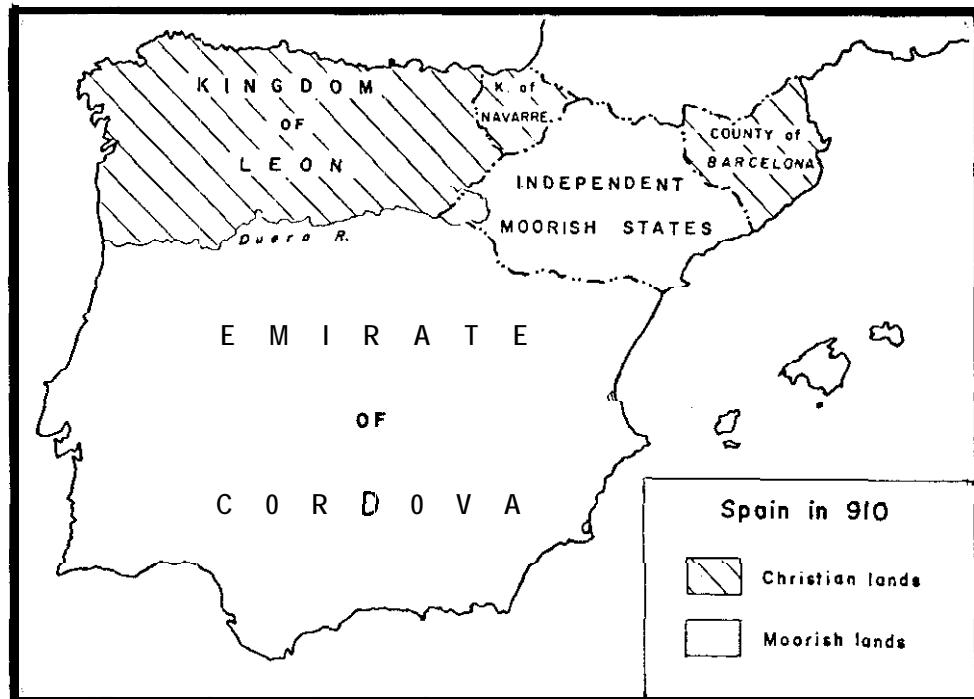
ในปี ค.ศ. 756 อับเดลราษฎน กาหลิบ (Caliph) ที่เหลืออยู่เพียงองค์เดียวแห่งราชวงศ์อัมัยด (Umayyads) ผู้เคยมีอำนาจปกครองโลกอิสลามโดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ซีเรีย (Syria) ได้เดินทางลี้ภัยมาสังสเปนภายหลังจากที่ราชวงศ์อัมัยดถูกโค่นอำนาจโดยราชวงศ์อับบาซิด (Abbasids) พระองค์ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มผู้นับถือราชวงศ์อัมัยดในสเปน ต่อมาเกิดเหตุการณ์ที่สำคัญที่สุดคือการล้อมเมืองคอร์โดบาโดยราชวงศ์อับบาซิด ทำให้อับเดลราษฎนต้องหนีไปอยู่ในแคว้นบาสก์ แต่ในที่สุดก็ได้กลับมายังสเปนและได้สถาปนาตนเป็นกาลัง (Emir) แห่งอัล-แอนดาลุส (al-Andalus) โดยมีเมืองคอร์โดบา เป็นจุดศูนย์กลางมานานกว่าห้าสิบปี ค.ศ. 1031¹⁷

อัล-แอนดาลุส (al-Andalus)

เมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองของพากมัวร์จะถูกแบ่งออกเป็นชุมชนของแต่ละกลุ่ม เช่น ชุมชนของพากมัวร์ ชุมชนของพากคริสต์ยัน และชุมชนของพากยิว ชาวสเปนจำนวนมากได้เปลี่ยนนามบ้านถือศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 9 เมื่อราชวงศ์อัมัยดสามารถนำเอาความมั่งคั่ง และนำเอาแบบอย่างของความเป็นอยู่ที่ทຽหราสเด็กสบาย ซึ่งติดตัวมาจากการท่องเที่ยวและค้าขาย ทำให้ชาวสเปนยอมรับและนิยมใช้ภาษาอาหรับเป็นภาษาหลักในสเปน ราชสำนักที่เมืองคอร์โดบาได้เริ่มก้าวเข้ามาสู่ยุคที่รุ่งเรืองมากที่สุดยุคนี้ภาษาไทยได้รับอิทธิพลจากภาษาอาหรับอย่างมาก

¹⁶ เขตยึดครองของพากมัวร์ จะรู้จักกันในนามของ อัล-แอนดาลุส (al-Andalus)

¹⁷ Livermore, Collier's Encyclopedia, 393.

รูปที่ 1 สเปนในปี ค.ศ. 910

กาหลิบ (Caliph)

อับเดลราษฎาณที่ 3 (Abd-Al-Rahman III ค.ศ. 912–961) เป็นกษัตริย์มัวร์องค์แรกของสเปนที่ได้สถาปนาการปกครองในระบบอนุกาหลิบขึ้นที่เมืองคอร์โดบา (Caliphate of Cordoba) ในปี ค.ศ. 929 เพื่อให้พระองค์มีตำแหน่งเท่าเทียมกับกาหลิบแห่งเมืองแบกแดด (Baghdad) และกาหลิบแห่งเมืองอียิปต์ (Egypt) การปกครองในระบบอนุกาหลิบแห่งคอร์โดบาจะมีลักษณะเป็นการปกครองในระบบสมบูรณ์แบบสุด (Absolute Monarch) โดยที่องค์กาหลิบจะเป็นผู้รับผิดชอบในงานของรัฐบาลทั้งหมด และจะเป็นการปกครองที่ไม่มีการแต่งตั้งตำแหน่งอัครมหาเสนาบดี (Vizier) องค์กาหลิบจะถูกห้อมล้อมไปด้วยข้าราชการที่เป็นชาวต่างชาติซึ่งจะถูกจัดหากโดยพวากพ่องค้าขายิว กลุ่มเสรีชนที่พระองค์ไว้วางพระราชทัยจะมีโอกาสได้เข้าเฝ้าและรับใช้พระองค์อย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ยังมีคณะที่ปรึกษาเพื่อแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาเมื่องค์กาหลิบต้องการ

กาหลิบอับเดลราษฎาณที่ 3 ถือได้ว่าเป็นผู้ปกครองมุสลิมที่มีอำนาจมากที่สุดเท่าที่เคยมีมาในสเปน พระองค์ทรงขยายพระราชอำนาจเจาะกับกาหลิบรัชวงศ์ฟาร์ติมิด (Fatimid) แห่งอียิปต์เพื่อเข้าครอบครองเ夸ตอร์เรโน ทรงว่าจ้างพวกรบอิหริยา绮ให้ปราบปรามพวกริสเตียนแห่งอาณาจักรเลโอง (Leon) และกาลิเซีย (Galicia) กองทัพเรือของพระองค์เป็นกองทัพเรือที่ทรง

อาณาจักรมากที่สุดในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน พระราชอำนาจของพระองค์ทำให้หุตต่างชาติต่างก็มาถวายความจงรักภักดีเป็นจำนวนมากในกรุงคอร์ดoba บรรณาการที่ได้รับมีจำนวนถึง 20 ล้านเหรียญทอง คอร์ดoba กลายเป็นมหานครที่ยิ่งใหญ่ที่สุด มีจำนวนพลเมืองประมาณ 500,000 คนประกอบไปด้วยสุหร่า (Mosque) ที่อับน้ำสาสารและพระราชวังจำนวนมากเทียบได้กับความเจริญของกรุงแบกแดดในยุคเดียวกัน¹⁸

กลุ่มรัฐไทรฟ้า (Taifa States ค.ศ. 1031–1090)

ภายหลังจากการลัทธิสมัยของการลิบอับเดลราษฎรที่ 3 แล้ว ดินแดนอัล-แอนดาลุส (al-Andalus) ก็ได้เกิดการซึ่งอ่านจากขึ้นโดยบรรดาเหล่าทายาทของพระองค์ ซึ่งจะนำไปสู่ความชุ่นవายและการล้มล้างการปกครองในระบบอาณาจักรในปี ค.ศ. 1031 ภายในเมืองคอร์ดoba ชาวเมืองได้ร่วมกันจัดตั้งการปกครองในระบบสาธารณรัฐ寡头政治 (Oligarchic Republic) ขึ้น ในดินแดนอัล-แอนดาลุส ส่วนอื่น ๆ ก็ได้เกิดการแตกแยกออกเป็นรัฐอิสระ (Taifa States) โดยมีเจ้าขุนนางเป็นผู้ปกครอง

คำว่า "Taifa" เป็นภาษาอาрабบิก ซึ่งจะหมายถึง กลุ่มหรือคณะ แต่ในประวัติศาสตร์มุสลิมสเปนจะหมายถึง ความแตกแยก ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังรัฐสมัยการปกครองในระบบอาณาจักรของราชวงศ์อูฐัยด ทำให้ดินแดนในอัล-แอนดาลุสนอกเหนือไปจากเมืองคอร์ดoba ต่างก็ประกาศตัวเป็นอิสระและแยกตัวออกเป็นรัฐเล็ก ๆ รัฐน้อย มีจำนวนประมาณ 20 รัฐ ซึ่งสามารถดำเนินการปกครองตามความแตกต่างของเชื้อชาติได้ 3 กลุ่มคือ

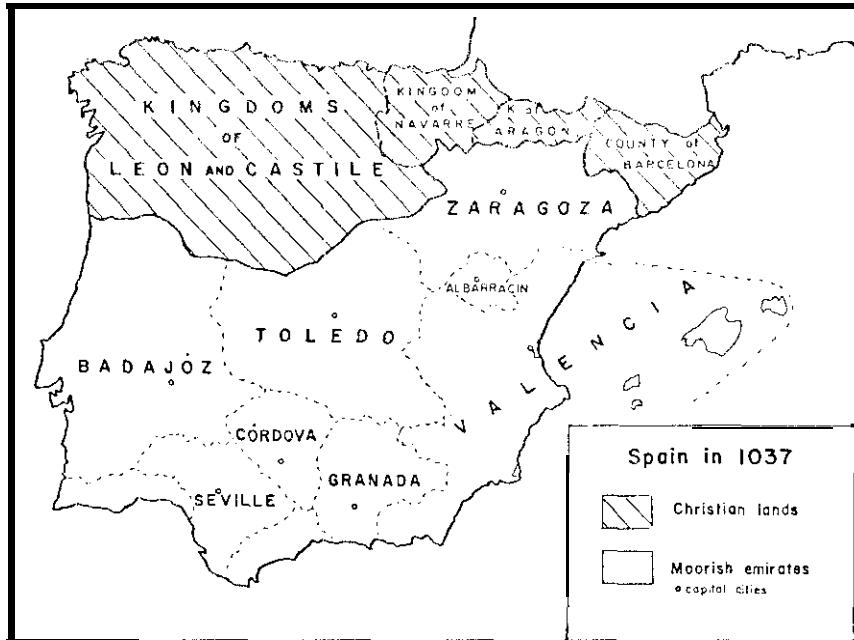
1. กลุ่มมุสลิมสเปน (Hispano-Muslim) เป็นกลุ่มผสมระหว่างชนเชื้อสายอาหรับกับชาวพื้นเมืองสเปน เป็นกลุ่มที่มีอำนาจมากที่สุด มีการจัดตั้งราชวงศ์ขึ้นปกครองตามเมืองต่าง ๆ เช่น ชารากอสชา (Saragossa) โทledo (Toledo) และเซวิลล์ (Seville)

2. กลุ่มเบอร์เบอร์ (Berber) ปกครองเมืองสำคัญ ๆ เช่น กรานาดา (Granada) และมาลา加 (Malaga)

3. กลุ่มทาส (Slavs) ปกครองเมืองที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เช่น วาเลนเซีย (Valencia) ดิเนีย (Denia) อัลเมอเรีย (Almeria)

กลุ่มรัฐไทรฟ้าต่างแข่งอำนาจซึ่งกันและกัน รัฐที่เข้มแข็ง เช่น เซวิลล์ และกรานาดา มักจะเข้าครอบครองรัฐที่อ่อนแอกว่า การต่อสู้แข่งขันกันและกันจึงทำให้ดินแดนอัล-แอนดาลุสตกอยู่ภายใต้ระบบการปกครองแบบรัฐไทรฟ้าเพียง 60 ปี นอกจากปัจจัยทางภายนอกแล้ว

¹⁸Smith, Spain : A Modern History, p. 33.

รูปที่ 2 สเปนในปี ค.ศ. 1037

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มรัฐไทร์ฟ้าต้องสูญเสียแล้วก็ยังมีปัจจัยภายนอกเป็นตัวกราะตู้ที่สำคัญอีก เช่น

1. พากคริสเตียน (Christian) มีถิ่นที่อยู่บริเวณภาคเหนือของสเปน โดยเฉพาะภาคใต้การนำของพระเจ้าอัลfonso VI (Alfonso VI ค.ศ. 1065–1109) แห่งอาณาจักรคาสติล–เลโอน (Castile-Leon) พระองค์ได้รับการสนับสนุนจากลัทธะปานาเกรกอร์ที่ 7 (Gregory VII) จึงทำให้ระบบอิสลามไทร์ฟ้าต้องสั่นสะเทือน โดยเฉพาะรัฐไทร์ฟ้าที่อยู่ทางตอนเหนือของดินแดนอัล–เอนดาลุส ต้องส่งบรรณาการให้แก่พระองค์ และพระองค์สามารถยึดเมืองโอลเดตี้ในปี ค.ศ. 1085

2. พากอัลมาราวิด (Almoravids) จากแอฟริกาเหนือเป็นกลุ่มที่ขยายอำนาจเข้ามายังดินแดนอัล–เอนดาลุส โดยการซักงานของรัฐชาวิลล์ และได้เข้ายึดครองรัฐไทร์ฟ้าที่กำลังอ่อนแอก¹⁹

ความเจริญก้าวหน้าภายใต้การปกครองในระบบการหลีบ

ถึงแม้การปกครองในระบบการหลีบจะสูญเสียไปในปี ค.ศ. 1031 แต่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านอักษรศาสตร์และศิลปกรรมยังคงดำเนินอยู่ต่อไป ดังจะเห็นได้จากผลงานที่

¹⁹Russell, Spain : A Companion to Spanish Studies, p. 53-54

สำคัญ ๆ เช่น สุเหร่าแห่งเมืองคอร์โดบา (The Great Mosque of Cordoba) ซึ่งถือเป็นอนุสรณ์สถานที่สำคัญของพากมุสลิมสเปน

ในช่วงที่ดินแดนอัล-แอนดาลุส ตกอยู่ภายใต้การปกครองในระบบอาหรับหลิบตั้งแต่ปี ค.ศ. 929–1031 นั้น ถือได้ว่าเป็นยุคที่รุ่งเรืองที่สุดของวัฒนธรรมมุสลิมในสเปน อำนาจของรัฐบาลกลางนั้นเข้มแข็งไม่เพียงแต่เป็นที่ยอมรับของบรรดาเหล่าพสกนิกรที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลกลางเท่านั้น แต่ยังเป็นที่ยำเกรงกันในหมู่รัฐเล็ก ๆ ของพากคริสต์เตียนอีกด้วย ในยุคดังกล่าวพากมัวร์ได้นำอารยธรรมและวัฒนธรรมจากอินเดีย (India) และศรีลังกา (Ceylon) ซึ่งจะมีผลตอบแทนแทรกันเป็นการนำเอาความมั่งคั่งและความหรูหรากลับมาสู่อารยธรรมของมุสลิมในสเปน

ทางด้านวัฒนธรรมจะเป็นการหล่อหลอมวัฒนธรรมดั้งเดิมของพากซีเรีย เปอร์เซีย และไบแซนไทน์ (Byzantine) เข้าด้วยกันกับศาสนาอิสลามและภาษาอาрабิก ในยุคนี้จำนวนพลเมืองในดินแดนอัล-แอนดาลุสเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เมืองคอร์โดบาในยุคที่อยู่ภายใต้อำนาจของอาหรับนั้นถือได้ว่าเป็นเมืองที่สวยงามที่สุดเมืองหนึ่งของยุโรป ผู้คนในยุคนี้มีอิสระในการเข้าไปแล้วก็ต้องออกจากลึกลับในความสงบ ซึ่งจะประกอบไปด้วย พระราชวัง สุเหรา สวนดอกไม้ ร้านค้า ถนน ที่อาบัน้ำสาธารณะ และอาคารที่สวยงามเป็นจำนวนมาก

ในยุคแห่งการหลิบผู้ทรงฝึกการศึกษา ชาคำมที่ 2 (Hakam II ค.ศ. 961–976) เหล่าบรรดานักปรารถนาเรียนศึกษาจากดินแดนตะวันออกไกล (Near East) ได้เข้ามาชุมนุมกันอยู่ในราชธานีนัก พระองค์ได้จัดสร้างผู้แทนไบแซนไทน์แบกแดด (Baghdad) ไคโร (Cairo) ดาวัสดุส (Damascus) อเล็กซานเดรีย (Alexandria) และคอนสแตนติโนเปิล (Constantinople) เพื่อแลกเปลี่ยนผลงานที่มีค่าทางปัญญา เช่น ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ปรัชญาของพากกรีก และวิชาคณิตศาสตร์ของพาก Hindū โดยผลงานที่มีคุณค่าเหล่านี้ได้ถูกแปลออกเป็นภาษาอาрабิก วิชาการแพทย์ จักษุแพทย์ และวิชาคณิตศาสตร์ จะเป็นวิชาที่เด่นที่สุดและได้รับการสนับสนุนมากที่สุด โดยพากมุสลิมสเปน

พากมุสลิมสเปนจะมีเชือสีียงในการดัดแปลงสถาปัตยกรรมของพากไบแซนไทน์ เช่น ลักษณะรูปโดม (Dome) และการตกแต่งประดับประดาแบบอาหรับเข้าด้วยกัน ในกลุ่มนักการศึกษาที่สำคัญ ๆ ในยุคนี้ เช่น อาวेอร์อสแห่งคอร์โดบา (Averroes of Cordoba ค.ศ. 1126–1198) ผู้วิจารณ์งานของอริสโตเตล (Aristotle) ซึ่งต่อมายังคงกระทำต่อไปในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) นอกจากนี้ ก็มีเมโมนิดес (Maimonides ค.ศ. 1135–1204) ผู้ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักการศึกษาชาวเยว่ผู้

ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงที่สุดภายใต้การปกครองและอารยธรรมของพวากุสลิม²⁰

สภาพสังคม

การยอมจำแนกของกองทัพคริสเตียนที่มีจำนวนมากอย่างรวดเร็วต่อกองทัพมุสลิม มีสาเหตุมาจากการที่สังคมของพวากุสิก็ไม่ประสบผลสำเร็จในการรวมกลุ่มชนพื้นเมืองเดิม(Hispano-Romans) กับกลุ่มวิลิโกด์ให้เข้าเป็นสังคมเดียวกัน ทั้งนี้ เพราะต่างฝ่ายต่างก็ตกลอยู่ภายใต้จิตสำนึกร่วมและความแตกต่างทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง พวากุสิก็เป็นอีกพวกหนึ่งที่ได้รับความบีบคั้นจากการปกครองของพวากุสิก็จะทำให้มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อพวากุสเตียน การเข้ายึดครองควบสมุทรไอบีเรียโดยพวากุสิก็ได้ก่อให้เกิดประโภชน์หลายประการต่อสังคมสเปน เช่น ภาระการเสียภาษีก็ลดลงมากกว่าในสมัยการปกครองของพวากุสิก็ พวากุอาติดที่ดิน (Serfs) ผู้ที่มานับถือศาสนาอิสลามจะสามารถเปลี่ยนสถานภาพทางสังคมกล้ายมาเป็นอิสรชน และยังสามารถที่จะนำตนเองให้ไต่เต้าขึ้นเทียบชั้นชนชั้นนำผู้เข้ายึดครองสเปน ส่วนพวากุสิก็จะไม่ถูกกดดันล้างและเข่นฆ่าอีกต่อไป ทั้งยังได้รับการยกระดับทางสังคมให้เทียบเท่ากับพวากุสิก็และชนพื้นเมืองเดิมที่ยังคงความเชื่ออยู่ในศาสนาคริสต์ียน (Mozarabs) การยึดครองสเปนโดยพวากุสลิมจะมีผลทำให้เกิดการจัดชนชั้นทางสังคมขึ้นใหม่ ซึ่งสามารถจำแนกตามเชื้อชาติและสถานภาพได้ดังนี้คือ

1. กลุ่มชนนำประจำกوب้าปีด้วยพวากุอาหรับเป็นส่วนใหญ่
2. กลุ่มที่มีสถานภาพรองมาจากการพวากุอาหรับคือพวากุเบอร์เบอร์
3. พวากุสเตียนที่หันมานับถือศาสนาอิสลาม (Mawlas) ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด
4. พวากุสเตียนหรือโมซารับ (Mozarabs) ซึ่งจะลดจำนวนลงเรื่อย ๆ
5. พวากุสิก็ที่อิสลามกลุ่มน้อยและชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ เช่น พวากุตุรกี (Turkish) และพวากุทาส (Slavs) ที่มาจากยุโรปตะวันออก

ผู้ที่หันมานับถือศาสนาอิสลามมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในระยะศตวรรษแรกแห่งการเข้ายึดครองสเปน ซึ่งจะมีผลทำให้ผู้ที่หันมายึดศาสนาคริสต์ียนมีจำนวนลดลง ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการเชื่อในหลักศาสนาอิสลามซึ่งเน้นในเรื่องของความเสมอภาคทางสังคมและผลประโยชน์ที่จะได้รับในทางเศรษฐกิจทำให้เจ้าของที่ดินเป็นจำนวนมากลงทะเบียนเป็นคริสต์เตียน และหันมานับถือศาสนาอิสลาม

²⁰Livermore, Collier's Encyclopedia, p. 394.

สถิติจำนวนพลเมืองโดยประมาณในระยะแรกและภายหลังจากการยึดครองของพวกลัร์ แล้วพราภูออกม้าดังนี้คือ ในระยะแรกของการยึดครองจำนวนพลเมืองในคาบสมุทรไกบีเรียมีจำนวนประมาณ 5,000,000 คน ประชากรส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในชนบท ตามเมืองใหญ่ ๆ จะมีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ต่อมาในตอนต้นศตวรรษที่ 10 จำนวนพลเมืองในเมืองใหญ่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น เมืองคอร์ಡoba มีประมาณ 250,000 คน โกลโดมีประมาณ 37,000 คน มาลากามีประมาณ 15,000 คน

เศรษฐกิจ

พวกลัร์ได้ใช้กำลังบังคับยึดอาที่ดินมาจากการคริสเตียน และได้แบ่งที่ดินออกให้แก่ชาวนาเช่าทำประโยชน์ พวกลัร์ได้นำเอาระบบประทานจากภาคตะวันออกมาบังคับใช้เพื่อช่วยในการเพาะปลูกและก็ได้รับการสนับสนุนตอบเป็นอย่างดีจากพวชาวนา ผลิตผลทางการเกษตรที่ใช้เพื่อการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม เช่น ปอ ผ้าย กะ และไหม จะได้รับการคุ้มครองจากรัฐบาลเห็นเดียวกันกับผลิตผลทางการเกษตรที่จะนำมาใช้เป็นยาวยาโรค

การเลี้ยงสัตว์จะทำในบริเวณที่ร้าบสูงตอนกลาง(Meseta) โดยพวคริสเตียนนิยมเลี้ยงแกะ ส่วนพวชาหรับนิยมเลี้ยงม้า การทำเหมืองแร่จะทำติดต่อกันมาตั้งแต่สมัยที่อยู่ภายใต้การปกครองของพวกรอมัน โดยมีแร่ที่สำคัญ ๆ คือ ตะกั่ว เหล็ก ทองคำ proto เป็นต้น

อุตสาหกรรมภายนอกครอบครัว ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการผลิตด้วยมือ โดยผลิตสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น การหอผ้าไหม ซึ่งถือเป็นกิจการของรัฐ การฟอกหนัง และผลิตภัณฑ์ซึ่งผลิตจากงานช่างจะทำเพื่อการส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ส่วนการค้ากับต่างประเทศนั้นจะเน้นถึงผลิตภัณฑ์ที่มีน้ำหนักเบาแต่มีราคาสูง เพื่อส่งไปจำหน่ายแก่ซูดาน (Sudan) ยูโรปกลาง และจีน

วิวัฒนาการทางเศรษฐกิจในยุคนี้จะขึ้นลงตามสถานการณ์ทางการเมือง เมื่อมีการกระจายการผลิตไปยังศูนย์กลางของพวคริสเตียน ก็จะมีผลทำให้การค้าของพวกลัร์ตกต่ำ พวกลัร์ยังได้นำเอาระบบกระแสเงิน德拉กับเข้ามาใช้ในสเปนอีกด้วย ต่อมาระบบกระแสเงินตราของพวกลัร์เริ่มลดค่าลงเมื่อถูกปลอมแปลงโดยพวคริสเตียน²¹

กิจกรรมการเดินทาง

ให้แก่กันยานออกเดินทางตามศาสตร์ของกลุ่มรัฐที่อาณา

²¹The New Encyclopedia Britannica, Vol. 17 (1981), 14-19

สรุป

อภิยัชธรรมสเปนมีลักษณะเป็นอภิยัชธรรมผสมเนื่องจากคำสอนสหัสฯ โอบีเรียเป็นแหล่งที่ตั้งชุมชนของชนเผ่าต่าง ๆ มาตั้งแต่ยุคโบราณ อภิยัชธรรมสเปนเริ่มปรากฏลักษณะให้เห็นอย่างเด่นชัดในยุคที่ถูกปกครองโดยพวกโรมัน หลังจากนั้น สเปนก็ต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของวิสิเก็ต ซึ่งเป็นกลุ่ม盎格鲁撒克อนและเวลส์ ก่อน 300 ปี สิ่งที่ทำให้เราเห็นได้อย่างเด่นชัดว่า อภิยัชธรรมสเปนเป็นอภิยัชธรรมที่แตกต่างไปจากอภิยัชธรรมยุโรปอื่น ๆ คือ เมื่อพวกมัวร์ได้เข้ามายึดครองสเปนในปี ค.ศ. 711 ตั้งนั้น โดยสูป แล้ว อภิยัชธรรมสเปนจะเป็นอภิยัชธรรมผสมที่มีต้นกำเนิดมาตั้งแต่ยุคโบราณ และในเวลาต่อมา ก็จะเป็นการผสมผสานระหว่างอภิยัชธรรมตะวันออกเข้าด้วยกัน

การประเมินผลท้ายบท

1. จงกล่าวถึงลักษณะของอภิยัชธรรมสเปนตั้งแต่ยุคโบราณจนถึงสมัยการยึดครองของพวกมัวร์
2. จงกล่าวถึงผลกระทบที่ชาวสเปนได้รับภายใต้การปกครองของพวกมัวร์